

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ТА МЕТОДИЧНОГО
АПАРАТУ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ЗАГРОЗ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

*Євсюков О. П., к.психол.н., доцент,
докторант навчально-науково-виробничого центру
Національний університет цивільного захисту України*

Погоджуємося із С. Белаєм, В. Вербицьким, С. Домбровською, С. Полтараком та ін., що недоліком державних механізмів щодо оцінювання поточного стану соціально-економічного розвитку в Україні є відсутність інтегрального рейтингового показника рівня загроз соціально-економічного характеру в регіоні та на окремо взятій його території з метою унеможливлення виявів соціальної напруженості [1–3]. Значний масив статистичних даних і недостатність кадрового корпусу на місцевому рівні не дозволяє забезпечити системне оцінювання фактичного стану соціально-економічного розвитку, порівняльне рейтингове оцінювання, а також прогнозування тенденцій вияву загроз соціально-економічного характеру [там само].

Як відомо, згідно з положеннями тайм-менеджменту підготовка висококваліфікованих кадрів є найбільш довготривалим процесом. Тому проектування упровадження тих чи інших управлінських заходів ними повинно починатися саме із етапу «навчання». Зважаючи на це й ураховуючи предмет дослідження, вважаємо, що важливим є здійснення обґрунтування шляхів розв'язання проблем розвитку кадрового та методичного апарату державного механізму діагностики загроз соціально-економічної безпеки України.

Слід зазначити, що рівень соціально-економічної безпеки в кожен конкретний момент часу залежить від стану розвитку складових цієї безпеки. Такий стан можна оцінити як із якісної, так і з кількісної точки зору. У світовій практиці використовуються такі групи методів для визначення рівня економічної безпеки та її складових: 1) спостереження основних макроекономічних показників і порівняння їх з пороговими значеннями; 2) метод експертної оцінки за рівнем загроз; 3) оцінка темпів зростання країни за основними показниками і динаміка їх зміни; 4) методи прикладної математики, зокрема, статистичного аналізу [1; 2].

В Україні в сучасних умовах за основу аналізу соціально-економічної безпеки традиційно використовується індикативний метод, який передбачає розрахунок комплексного інтегрального показника, розрахованого по системі встановлених критеріїв. Багатовимірний підхід цього методу дозволяє максимально розкрити економічні явища. Відповідно, індикативний метод реалізований у Методичних рекомендаціях розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277 [4]. Згідно із цим документом офіційно визначено показники та їх порогові й оптимальні величини, а також їх граничні значення в Україні. При цьому під оптимальними значеннями індикаторів розуміється інтервал величин, у межах якого створюються найбільш сприятливі умови для відтворюваних процесів у економіці. Порогові значення – це кількісні величини, порушення яких викликає несприятливі тенденції в економіці. На підставі даної методики Міністерство економічного розвитку і торгівлі України розраховує інтегральний показник економічної безпеки України. Розрахунок інтегрального показника ґрунтується на інтегральних індексах окремих сфер економіки: макроекономічної, фінансової, зовнішньоекономічної,

інвестиційної, науково-технічної, енергетичної, виробничої, демографічної, соціальної та продовольчої складових. Відзначимо, що в Методичних рекомендаціях розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277 [там само] більш докладно розглянуто складові зазначених компонентів сфер економіки. Разом із тим, динамічність конкретних порогових значень індикаторів економічної безпеки породжує значні труднощі для їх апріорного визначення, тому вони навряд чи можуть бути розраховані на певний тривалий термін, тим більше – запозичені з досвіду інших країн світу.

Якщо, використовуючи поточну динаміку зміни інтегрального показника соціально-економічної безпеки України, здійснити його прогнозування альтернативним методом регресивного аналізу на найближчі три роки, то можна спрогнозувати його подальше стійке зменшення (табл. 1).

Таблиця 1- Динаміка перспективної зміни інтегрального показника соціально-економічної безпеки України протягом 2017–2019 років

Рік	Інтегральний показник економічної безпеки	Темп росту, %
2017	32,7	2,2
2018	28,1	-14,1
2019	23,4	-16,7

Джерело: авторська розробка.

Навіть якщо у 2017 році значення інтегрального показника соціально-економічної безпеки України дещо підвищиться – на 2,2%, то протягом наступних років (2018–2019) йому буде притаманна тенденція швидкого зниження.

У цілому, з табл. 1 можна побачити, що в 2019 році інтегральний індекс соціально-економічної безпеки може зменшитися у три рази. Вищезазначене підтверджує необхідність розробки дієвих підходів до формування та реалізації державного механізму прогнозування та моделювання системи забезпечення соціально-економічної безпеки України. Зважаючи на викладене, вважаємо, що важливим завданням сьогодення є забезпечення розвитку кадрової складової зазначеного механізму. Тобто здійснення завчасної підготовки відповідних фахівців, формування в них «актуальних» знань, ситуаційних, інтелектуальних та інших компетентностей, а, відтак, уведення для цього необхідних навчальних дисциплін.

Література:

1. Бєлай С. В. Теоретико-методологічні засади ідентифікації кризових явищ соціального характеру [Електронний ресурс] / С. В. Бєлай // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 2. – С. 34–42.
2. Вербицький О. В. Соціальна напруженість і децентралізація як об'єкти наукового дослідження та державного управління [Електронний ресурс] / О. В. Вербицький, А. Л. Помаза-Пономаренко // Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матер. Всеукр. наук.-прак. конф. за міжнародною участю, Одеса : ОРІ НАДУ, 2017. – Режим доступу: <http://www.oridu.odessa.ua/?fil=33/index>.
3. Домбровська С. М. Механізми формування безпеки держави [Електронний ресурс] / С. М. Домбровська, С. Т. Полторак // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – № 1. – Режим доступу: <http://el-zbirn-du.at.ua/>.
4. Законодавство // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.